PAPER – II

SANSKRIT

Note : Answer all the questions. Each question carries *two* (2) marks.

1. अग्निमीळे पुरोहितमित्यस्य मन्त्रस्य कः ऋषिः?

1) जमदग्निः
2) विश्वामित्रः
3) वामकः
4) मधुच्छन्दाः

2. यो विश्वस्य प्रतिमानं बभूवेत्यत्र का देवता स्तुता?

1) वरुणः
2) उषाः
3) अग्निः
4) इन्द्रः

3. दूरङ्गमं ज्योतिषां ज्योतिरिति किम्?

1) आत्मा
2) मनः
3) हृदयम्
4) प्राणः

4. कस्य वेदस्यस्ति जाजलशाखा?

1) सामदेवः
2) यजुर्वेदः
3) ऋग्वेदः
4) अथर्ववेदः

5. देवताध्यायब्राह्मणस्य तृतीये खण्डस्य विषयः कः?

1) देवतानां वर्णनम्
2) छन्दसां निरुक्तयः
3) बलिवर्णनम्
4) यागविधिः

6. आरुणकेतुकनामकस्याग्नेर्वर्णनं कस्मिन्नारण्यकेऽस्ति?

1) ऐतरेयारण्यके
2) शांखायनारण्यके
3) कौषीतक्यारण्यके
4) तैत्तिरीयारण्यके

7. शिक्षावाल्ली कस्यामुपनिषदि वर्तते?

1) प्रश्नोपनिषदि
2) छान्दोग्योपनिषदि
3) तैत्तिरीयोपनिषदि
4) माण्डूक्योपनिषदि

Prepp
Your Personal Exams Guide

8. जीवब्रह्मप्रकृतितत्त्वत्रयस्य सविस्तरं सुस्पष्टश्च वर्णनं कस्यामुपनिषदि विद्यते?

1) मुण्डकोपनिषदि
2) ऐतरेयोपनिषदि
3) कठोपनिषदि
4) श्वेताश्वतरोपनिषदि

9. चातुर्वर्ण्यस्य चातुराश्रम्यस्य च विवेचनं कस्मिन् सूत्रे विहितमस्ति?

1) श्रौतसूत्रे
2) गृह्यसूत्रे
3) धर्मसूत्रे
4) शुल्बसूत्रे

10. शाखाविशेषस्य विशेषनियमानां विवेचनं कुत्रोपलभ्यते?

1) ज्यौतिषे
2) छन्दसि
3) शिक्षाग्रन्थेषु
4) प्रातिशाख्येषु

11. दु:खमुक्तेरानुश्रविकविधिरथवा वैदिकविधि: कीदृश्यस्ति?

1) शुद्धा
2) व्यक्ता
3) सत्या
4) अविशुद्धिक्षयातिशययुक्ता

12. कार्यतस्तदुपलब्धेरित्यत्र कस्यास्तित्वं सिद्धं कृतमस्ति?

1) पुरुषस्य
2) महत्तत्त्वस्य
3) तन्मात्राणाम्
4) प्रकृते:

13. निर्गतनिखिलकल्मषतया साधनचतुष्टयसम्पन्न: प्रमाता कस्याधिकारी?

1) वेदान्तस्य
2) ब्रह्मसूत्रस्य
3) उपनिषद:
4) श्रीमद्भगवद्गीताया:

14. वेदान्तसारानुसारं, ज्ञानेन्द्रियकर्मेन्द्रियदशकं बुद्धिमनसी चातिरिच्य लिङ्गशरीरस्य केऽवयवा:?

1) देवदत्तादय वायव:
2) प्राणादय वायव:
3) कर्माशयादय:
4) चित्ताहङ्कारादय:

15. कृशोऽहमित्यत्र वेदान्तानुसारेण केन भवितव्यम्?

1) अध्यासेन
2) महता
3) मनसा
4) आत्मना

16. नित्या पृथिव्यस्ति ---

1) कार्यरूपा
2) ज्ञानरूपा
3) बृहत्स्वरूपा
4) परमाणुरूपा

17. गुणा: न सन्ति ---

1) संयोगविभागपरत्वापरत्वगुरुत्वद्रवत्वस्नेहशब्दा:
2) रूपरसगन्धस्पर्शसङ्ख्यापरिमाणपृथक्त्वानि
3) उत्क्षेपणापक्षेपणाकुञ्चनप्रसारणगमनानि
4) बुद्धिसुखदु:खेच्छाद्वेषप्रयत्नधर्माधर्मसंस्कार:

18. अन्वयव्यतिरेकदृष्टान्तरहित: हेत्वाभास: ---

1) साधारण:
2) असाधारण:
3) सत्प्रतिपक्ष:
4) अनुपसंहारी

19. जननमरणकरणानां प्रतिनियमादयुगपत्प्रवृत्तेश्चेत्यत्र कस्य सिद्धि: ख्यापिता?

1) पुरुषबहुत्वस्य
2) प्रकृतेरेकत्वस्य
3) त्रिगुणस्य
4) निरीश्वरत्वस्य

20. वेदान्तशब्दस्य प्रथमप्रयोग: कस्यामुपनिषदि प्राप्यते?

1) छान्दोग्योपनिषदि
2) माण्डूक्योपनिषदि
3) प्रश्नोपनिषदि
4) मुण्डकोपनिषदि

21. ङिति ह्रस्वश्चेत्यत्र कस्या: सञ्ज्ञाया विधानमस्ति?

1) घि
2) नदी
3) भ
4) पद

22. प्रातिपदिकसञ्ज्ञाविधायकं सूत्रमस्ति ---

1) ङ्याप्प्रातिपदिकात्
2) अर्थवदधातुरप्रत्यय: प्रातिपदिकम्
3) प्रातिपदिकान्नुम् विभक्तिषु च
4) प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा

23. पति: शब्दस्य घिसञ्ज्ञा न भवति यतोहि –

1) इकारान्तपदमस्ति
2) पुँल्लिङ्गेऽस्ति
3) स्त्रीलिङ्गेऽस्ति
4) समासपदो नास्ति

24. इन्द्राणीत्यत्र क आगम:?

1) आनुक्
2) नुक्
3) नुट्
4) नुम्

25. द्वियमुनमित्यत्र क: समास:?

1) द्विगु:
2) कर्मधारय:
3) अव्ययीभाव:
4) बहुव्रीहि:

Prepp
Your Personal Exams Guide

26. उपबुद्धमित्यस्य अलौकिकविग्रहोऽस्ति ---

1) उप बुद्ध ङि
2) बुद्ध ङस् उप
3) उप बुद्ध ङे
4) उप बुद्ध टा

27. अन्तर्मुखीश्लिष्टसंयोगात्मकभाषाया उदाहरणमस्ति ---

1) अरबीभाषा
2) पञ्जाबीभाषा
3) जर्मनभाषा
4) जापानीभाषा

28. बहिर्मुखीवियोगात्मकभाषाया उदाहरणमस्ति ---

1) संस्कृतभाषा
2) हिन्दीभाषा
3) तिब्बतीभाषा
4) कोरियायीभाषा

29. भारोपीयध्वनयः संस्कृत-यावनी-लातिनीभाषासु सुरक्षिताः सन्ति, किन्तु व्यञ्जनानि तु संस्कृतभाषायामेव विशुद्धरूपेणोपलभ्यन्त इत्येषा कस्य नियमस्यावधारणास्ति?

1) ग्रिम-नियमस्य प्रथमध्वनिपरिवर्तनस्य
2) ग्रिम-नियमस्य द्वितीयध्वनिनियमस्य
3) ग्रासमैन-नियमस्य
4) वर्नर-नियमस्य

30. अयोगात्मभाषाया उदाहरणमस्ति ---

1) संस्कृतभाषा
2) तमिळभाषा
3) सिंहलीभाषा
4) तिब्बतीभाषा

31. नलराजा कस्य पुत्र आसीत्?

1) दिलीपस्य
2) व्युषिताश्वस्य
3) कुशस्य
4) निषधस्य

32. काशिकायां किरातार्जुनीयस्य किं पद्यमुद्धृतं विलसति?

1) 3.14
2) 4.12
3) 13.14
4) 14.14

33. बुद्धचरितस्य कति सर्गाः मूलसंस्कृतपाठ उपलभ्यन्ते?

1) 28
2) 18
3) 8
4) 14

34. लिट्लकारस्य रमणीयप्रयोगं कस्मिन् काव्ये विलसति?

1) कुमारसम्भवे
2) नैषधीयचरिते
3) शिशुपालवधे
4) बुद्धचरिते

35. शुकनाशोपदेशवन्नैतिकशिक्षाप्रदं वर्णनं दशकुमारचरितस्य कस्मिन् भागे वर्तते?

1) प्रथमे
2) द्वितीये
3) चतुर्थे
4) अष्टमे

36. कस्मिन् संस्कृतनाटके सम्राट् चन्द्रगुप्तमौर्यो वृषल इत्युक्तः?

1) मृच्छकटिके
2) उत्तररामचरिते
3) मुद्राराक्षसे
4) स्वप्नवासवदत्ते

37. शशाङ्कः कस्य गद्यकाव्यस्य पात्रमस्ति?

1) कादम्बर्याः
2) दशकुमारचरितस्य
3) हर्षचरितस्य
4) शिवराजविजयस्य

38. रत्नावलीनाटिका केन लिखिता?

1) कालिदासेन
2) विशाखदत्तेन
3) शूद्रकेण
4) हर्षवर्द्धनेन

39. अभिज्ञानशाकुन्तलनाटके अभिज्ञानमिति किम्?

1) आङ्गुलीयकम्
2) दुष्यन्तरथः
3) कण्वस्य दिव्यज्ञानम्
4) भरतदर्शनम्

40. हिमालयस्य वर्णनं प्रारभ्यते ---

1) बुद्धचरितम्
2) मेघदूतम्
3) किरातार्जुनीयम्
4) कुमारसम्भवम्

41. साहित्यदर्पणस्य द्वितीयपरिच्छेदे वर्णितमस्ति ---

1) ध्वनिकाव्यम्
2) नाटकम्
3) गुणाः
4) वाक्य-पद-शब्दशक्तयः

42. वामनानुसारेण काव्यस्य लक्षणमस्ति ---

1) काव्यस्यात्मा ध्वनि:
2) वक्रोक्ति: काव्यजीवितम्
3) शब्दार्थौ सहितौ काव्यम्
4) रीतिरात्मा काव्यस्य

43. अलङ्काराणां वर्णनं कस्मिन् परिच्छेदे वर्तते?

1) प्रथमे
2) पञ्चमे
3) सप्तमे
4) दशमे

44. शक्तिग्रहस्य कारणं नास्ति ---

1) कोश:
2) आप्तवाक्यम्
3) वाक्यशेष:
4) भिन्नभाषाया ध्वनय:

45. अविरुद्धा विरुद्धा वा --- इति कस्य लक्षणमस्ति?

1) रसस्य
2) अलङ्कारस्य
3) स्थायिभावस्य
4) विभावस्य

46. उत्साह: कस्य स्थायिभावोऽस्ति?

1) शृङ्गाररसस्य
2) हास्यरसस्य
3) रौद्ररसस्य
4) वीररसस्य

47. प्रकरणमिति क:?

1) काव्यभेद:
2) गद्यकाव्यस्य भेद:
3) नाटकभेद:
4) रसभेद:

48. निन्दनीयपुरुष: कस्य नायको भवति?

1) नाटकस्य
2) भाणस्य
3) ईहामृगस्य
4) प्रहसनस्य

49. विभावानुभावव्यभिचारिसंयोगाद्रसनिष्पत्तिरिति कुत्रोपलभ्यते?

1) काव्यप्रकाशे
2) नाट्यशास्त्रे
3) महाभारते
4) साहित्यदर्पणे

Prepp
Your Personal Exams Guide

50. व्यञ्जनाया युक्तियुक्तसिद्धिः कस्मिन् परिच्छेदे दर्शिता?

1) प्रथमे
2) षष्ठे
3) तृतीये
4) पञ्चमे

51. आर्षकाव्येषु चतुर्विंशतिसाहस्री ---

1) महाभारतम्
2) रामायणम्
3) नैषधीयचरितम्
4) किरातार्जुनीयम्

52. श्रीमद्भगवद्गीता महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि विद्यते?

1) सभापर्वणि
2) आदिपर्वणि
3) उद्योगपर्वणि
4) भीष्मपर्वणि

53. रामायणे कति सर्गाः सन्ति?

1) 21
2) 221
3) 321
4) 500

54. अप्रियस्य च पथ्यस्य वक्ता श्रोता च दुर्लभः – इति सूक्तिः उपलभ्यते?

1) रामायणे
2) महाभारते
3) बुद्धचरिते
4) सौन्दरनन्दे

55. शिशुपालोपाख्यानं कस्मिन् पर्वणि विद्यते?

1) वनपर्वणि
2) सभापर्वणि
3) उद्योगपर्वणि
4) शान्तिपर्वणि

56. शाकुन्तलोपाख्यानं कुत्र मिलति?

1) आदिपर्वणि
2) भीष्मपर्वणि
3) सभापर्वणि
4) वनपर्वणि

57. वेदानां वास्तविकं स्वरूपं पुराणेष्वेव वणितम् – इति कस्योक्तिः?

1) नारदपुराणस्य
2) विष्णुपुराणस्य
3) अग्निपुराणस्य
4) ब्रह्माण्डपुराणस्य

58. मौर्यवंशीयराज्ञां वर्णनं करोति ---

1) भागवतपुराणम्
2) नारदपुराणम्
3) अग्निपुराणम्
4) विष्णुपुराणम्

Prepp
Your Personal Exams Guide

59. गुप्तसाम्राज्यस्य वर्णनमुपस्थापयति ---

1) वायुपुराणम्
2) विष्णुपुराणम्
3) नारदपुराणम्
4) अग्निपुराणम्

60. उद्भिजविद्याया: प्रकाशकं पुराणमस्ति ---

1) वराहपुराणम्
2) मानवपुराणम्
3) भविष्यपुराणम्
4) देवीभागवतपुराणम्

61. अर्थशास्त्रकारस्य विष्णुगुप्तस्य कालोऽस्ति ---

1) 322 ई.पू.
2) 222 ई.पू.
3) 132 ई.पू.
4) 500 ई.

62. कस्य मते – एका दण्डनीतिरेव विद्या?

1) शुक्राचार्यस्य
2) विष्णुगुप्तस्य
3) मनो:
4) बृहस्पते:

63. द्विजातिशुश्रूषा वार्ता च कस्य धर्मौ स्त:?

1) वैश्यस्य
2) ब्राह्मणस्य
3) शूद्रस्य
4) क्षत्रियस्य

64. अभिजनप्रज्ञाशौचशौर्यानुरागयुक्तानमात्यान् कुर्वीत – इति ---

1) विशालाक्ष:
2) वातव्याधि:
3) भारद्वाज:
4) बाहुदन्तीपुत्र:

65. सेनापतेर्नियुक्तेराधार: ---

1) धर्मोपधा
2) अर्थोपधा
3) कामोपधा
4) भयोपधा

66. मनुमते कस्मादाकाश उद्भूत:?

1) मनस:
2) वायो:
3) सूर्यात्
4) चन्द्रात्

Prepp
Your Personal Exams Guide

67. न स्त्री स्वातन्त्र्यमर्हति – इति वचनं कुत्रास्ति?

1) मनुस्मृतौ
2) याज्ञवल्क्यस्मृतौ
3) अर्थशास्त्रे
4) पाराशरस्मृतौ

68. याज्ञवल्क्यस्मृतौ कति श्लोका: सन्ति?

1) 367
2) 672
3) 307
4) 1009

69. धर्मपत्नीज: पुत्रो भवति ---

1) पुत्रिका
2) पुत्र:
3) औरस:
4) क्षेत्रज:

70. गृहे प्रच्छन्न उत्पन्न: पुत्र:---

1) औरस:
2) क्षेत्रज:
3) गूढज:
4) कानीन:

71. बृहत्त्रय्यां परिगणितं नास्ति ---

1) नैषधीयचरितम्
2) शिशुपालवधम्
3) रघुवंशम्
4) किरातार्जुनीयम्

72. रघुवंशस्योपजीव्यग्रन्थोऽस्ति ---

1) अध्यात्मरामायणम्
2) उत्तररामचरितम्
3) वाल्मीकिरामायणम्
4) रामोपाख्यानम्

73. महाकवे: कालिदासस्य समयसीमा स्वीक्रियते ---

1) 150 ई.पू – 475 ई.
2) 600 ई.पू – 150 ई.
3) 326 ई.पू – 150 ई.
4) 475 ई. – 600 ई.

74. छाया हि भूमे: शशिनो मलत्वेनारोपिता शुद्धिमत: – इति सूक्ति: कुत:?

1) शिशुपालवधात्
2) किरातार्जुनीयात्
3) रघुवंशात्
4) कुमारसम्भवात्

75. रघुवंशे सीतापरित्यागनामक: सर्गविशेष: क:?

1) 1
2) 5
3) 14
4) 15

76. हितं च मनोहारि च दुर्लभं वचः – कस्येयमुक्तिः?

1) द्रौपद्याः
2) युधिष्ठिरस्य
3) अर्जुनस्य
4) वनेचरस्य

77. दशकुमारचरिते राजवाहनस्य पिता कः?

1) मानसारः
2) राजहंसः
3) चन्द्रसेनः
4) वसुरक्षितः

78. विश्रुतचरिते कूपपतितस्य भास्करवर्मणः सहायको वृद्धः कः?

1) मातङ्गः
2) नालीजङ्घः
3) वसुरक्षितः
4) सिन्धुदत्तः

79. तददोषौ शब्दार्थौ सगुणावनलङ्कृती पुनः क्वापि – इति कस्य काव्यपरिभाषा?

1) भोजस्य
2) विश्वनाथस्य
3) मम्मटस्य
4) रुद्रटस्य

80. शब्दचित्रं वाच्यचित्रमव्यङ्ग्यं ---

1) उत्तकाव्यम्
2) मध्यमकाव्यम्
3) गुणीभूतव्यङ्ग्यकाव्यम्
4) अधमकाव्यम्

81. अन्विताभिधानवादी कः?

1) पार्थसारथिमिश्रः
2) श्यामानन्दनमिश्रः
3) प्रभाकरमिश्रः
4) वाचस्पतिमिश्रः

82. अर्थो हि कन्या परकीय एव – इत्युक्तिः कस्य?

1) दुष्यन्तस्य
2) कण्वस्य
3) शार्ङ्गधरस्य
4) शारद्वतस्य

83. अभिज्ञानशाकुन्तले विदूषकः कः?

1) मैत्रेयः
2) वसन्तकः
3) माढव्यः
4) कुसुमाकरः

Prepp
Your Personal Exams Guide

84. कस्मिन् नाटके गर्भाङ्क–नाटकस्य योजना विद्यते?

1) अभिज्ञानशाकुन्तले 2) मुद्राराक्षसे
3) विक्रमोर्वशीये 4) उत्तररामचरिते

85. भवभूते: काव्यशैली का?

1) वैदर्भी 2) गौडी
3) वैदर्भी गौडी च 4) पाञ्चाली

86. उत्तररामचरिते शम्बूकवधोऽस्ति ––––

1) बीज: 2) बिन्दु:
3) पताका 4) प्रकरी

87. विशाखदत्तस्य काल: स्वीक्रियते –––

1) 300 ई. – 400 ई. 2) 100 ई. – 50 ई.
3) 620 ई. – 720 ई 4) 500 ई.पू – 400 ई.पू

88. वध्यस्थानाच्छकटदासमपहरति रक्षति च –––

1) सिद्धार्थक: 2) समिद्धार्थक:
3) भागुरायण: 4) चन्द्रगुप्त:

89. कौशाम्बीनरेशस्योदयनस्य मन्त्री क:?

1) वाभ्रव्य: 2) वसुभूति
3) यौगन्धरायण: 4) विजयवर्मा

90. सिंहलेशवर: क:?

1) विक्रमबाहु: 2) वाभ्रव्य:
3) वसुभूति: 4) यौगन्धरायण:

91. तर्कसङ्ग्रहस्य दीपिका टीका केन लिखिता?

1) वाचस्पतिमिश्रेण 2) अन्नम्भट्टेन
3) केशवमिश्रेण 4) उदयनेन

92. तेजस: प्रभेदेषु भौमम् –––

1) विद्युदादि: 2) वह्न्यादि:
3) उदर्यम् 4) सुवर्णादि:

Prepp
Your Personal Exams Guide

93. भुक्तस्य परिणामहेतु: ---

1) उदर्यम्　　2) भौमम्

3) दिव्यम्　　4) आकरजम्

94. तदभाववति तत्प्रकारकोऽनुभव: ---

1) अनिर्वचनीय:　　2) प्रमा

3) अयथार्थ:　　4) ज्ञानाधिकरणम्

95. कार्येण कारणेन वा सहैकस्मिन्नर्थे समवेतं सत् कारणम् ---

1) समवायिकारणम्　　2) असमवायिकारणम्

3) निमित्तकारणम्　　4) सर्वम्

96. यत्र यत्र धूमस्तत्र तराग्निरिति साहचर्यनियम: ---

1) पक्षता　　2) परामर्श:

3) अनुमिति:　　4) व्याप्ति:

97. यस्य साध्याभाव: प्रमाणान्तरेण निश्चित: स: ---

1) बाधित:　　2) विरुद्ध:

3) सत्प्रतिपक्ष:　　4) अनैकान्तिक:

98. अनादि: सान्त अभाव: ---

1) प्रागभाव:　　2) प्रध्वंसाभाव:

3) अन्योऽन्याभाव:　　4) अत्यन्ताभाव:

99. त्रैकालिकसंसर्गावच्छिन्नप्रतियोगिताक: ---

1) प्रागभाव:　　2) अत्यन्ताभाव:

3) अन्योऽन्याभाव:　　4) प्रध्वंसाभाव:

100. शरीरस्य सन्निकृष्टसंयोगहेतु: ---

1) संस्कार:　　2) आकुञ्चनम्

3) प्रसारणम्　　4) उत्क्षेपणम्

www.prepp.in

ROUGH WORK

www.prepp.in

Prepp
Your Personal Exams Guide

ROUGH WORK

Prepp Your Personal Exam Guide